

20-03-2025

MOD-2025-00002

bec@regioner.dk

Dagsorden for møde i Udvalget for Regional Udvikling og EU 2022-2026 (URE) den 27. marts 2025 kl. 11.00-14.30

Deltagere: Anders G. Christensen
Peder Key Kristiansen
Bent Graversen
Brian Høier
Christian Wedell-Neergaard
Christine Dal Thrane
Felex Pedersen
Hanne Roed
Henrik Gottlieb Hansen
Jette Buhl
Karsten Uno Petersen
Lars Erik Hornemann
Martin Schmidt Konradsen
Michael Nielsen

Afbud: Henrik Qvist
Tage Leegaard

Mødested: Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø.

Indholdsfortegnelse

1 (Offentlig) Formandens meddelelser	4
2 (Offentlig) Danske Regioners EU-prioriteringer 2025	5
3 (Fortrolig)	9
4 (Offentlig) Trængselsafgift og provenu heraf	11
5 (Offentlig) CO2-afgift på jernbanedrift	15
6 (Offentlig) Epx-aftale og betydning for regionernes arbejde med uddannelsesdækning	19
7 (Offentlig) Status for overdragelse af ansvaret for kapacitetsfastsættelse på gymnasierne til regionerne.....	24
8 (Offentlig) Gensidig orientering	27
9 (Offentlig) Næste møde og eventuelt.....	30

1 (Offentlig) Formandens meddelelser

Bodil Egelund Christensen
EMN-2025-00002

Resumé

Under dette punkt giver formanden aktuelle orienteringer.

Indstilling

*Det indstilles,
at udvalget tager orienteringerne til efterretning.*

Sagsfremstilling

Referat af udvalgets møde den 30. januar 2025

Et udkast til referat fra udvalgets møde den 30. januar 2025 blev frigivet i dagsordenssystemet FirstAgenda den 6. februar 2025. Der indkom ingen bemærkninger inden for en uge efter udsendelsen, hvorfor referatet ansås som godkendt den 14. februar 2025

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

2 (Offentlig) Danske Regioners EU-prioriteringer 2025

asa@regioner.dk
EMN-2018-02758

Resumé

Danske Regioner fastlægger hvert år sine EU-prioriteringer på baggrund af EU-Kommissionens arbejdsprogram og Danske Regioners politiske målsætninger. Kommissionens arbejdsprogram for 2025 blev forsinket, fordi den nye EU-Kommissionen først blev godkendt 1. december 2024. Arbejdsprogrammet for 2025 er præget af verdenssituationen og fokuserer på Europas sikkerhed og innovationsevne. Sekretariatet foreslår, at Danske Regioners EU-indsats i 2025 koncentrerer sig om syv store sager (såkaldte A-sager) samt er opmærksom på 23 andre sager (B- og C-sager).

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget drøfter forslag til EU-prioriteringerne forud for behandlingen i bestyrelsen.

Sagsfremstilling

Danske Regioner fastlægger hvert år sine prioriteringer for indsatsen på EU-området. Udgangspunktet er EU-Kommissionens årlige arbejdsprogram samt Danske Regioners politiske ambitioner.

De nye EU-kommissærer blev først endelig godkendt af Europa-Parlamentet den 1. december 2024, og derfor kom EU-Kommissionens arbejdsprogram for 2025 først i midten af februar.

EU-Kommissionen har valgt at beskrive arbejdsprogrammet som et "Konkurrencekompas" med tre målsætninger:

1. EU skal lukke innovationskløften: EU vil fremme innovation og anvendelsen af kunstig intelligens i nøglesektorer, f.eks. Strategi for Life Science.
2. EU skal have en fælles plan for grøn omstilling og konkurrence: EU vil lette adgangen til energi og reducere CO2-udledninger.
3. EU vil reducere afhængigheder, øge modstandsdygtigheden og sikre en stabil forsyningskæde, f.eks. gennem revision af udbudsdirektiverne, forordningen for kritiske lægemidler og strategien for vandmodstandsdygtighed.

Danske Regioners EU-prioriteringer er som udgangspunkt fokuseret på de områder, som regionerne har kompetencer indenfor. Et eventuelt andet fokus skal fastlægges af bestyrelsen.

Der er 51 nye tiltag på Kommissionens arbejdsprogram, 37 såkaldte "fitness checks" – f.eks. evalueringer af direktivet for offentlige udbud og forordningen for medicinsk udstyr. Derudover står 123 forslag i kø fra tidligere år, f.eks. EU's jordlov. Flere af initiativerne er beskrevet som "pakker" og kan indeholde mange konkrete lovgivningsforslag. Ca. 30 af tiltagene er i forskellig grad relevante for regionerne.

Sekretariatet foreslår at prioriterer sagerne i tre kategorier:

- Prioritet A: Lovgivning – aktiv lobbyindsats på lovgivningsprocessen både i Bruxelles og Danmark.
- Prioritet B: Almindelig interessevaretagelse - høringssvar til EU-specialudvalg, sagsbehandling i Det Europæiske Regionsudvalg mv.
- Prioritet C: Overvågning – dokumenter til orientering og vurdering.

A-sager: Nye sager, fitness checks og igangværende sager:

Nye sager:

1. *Forordningen om kritiske lægemidler*
Risiko for mangel på lægemidler udgør en stigende trussel for folkesundheden og patientbehandlingen i medlemsstaterne. Dette gælder især for kritiske lægemidler, hvor der findes begrænsede eller ingen alternativer. Med forordningen om kritiske lægemidler vil EU-Kommissionen reducere afhængigheden af kritiske lægemidler, hvor der kun er få leverandører eller lande.
2. *Strategi til at støtte medicinske modforanstaltninger mod trusler mod folkesundheden*
Strategien (strategy to support medical countermeasures against public health threats) sigter mod at forbedre beredskabet og responstid på grænseoverskridende sundhedstrusler. Sammen med EU's strategi for opbygning af lagre af medicin og beskyttelsesudstyr skal den ses som et supplement til Strategien for en beredskabsunion.
3. *Handlingsplan for cybersikkerhed på hospitaler og udbydere af sundhedsydelser*
Handlingsplanen skal modvirke cybertrusler og styrke beredskabet inden for sundhedssektoren. Den sigter mod at levere skræddersyet vejledning, værktøjer, tjenester og uddannelse til hospitaler og sundhedsudbydere. Flere specifikke tiltag forventes at blive implementeret gradvist i 2025 og 2026 i samarbejde med sundhedsudbydere, medlemsstater og cybersikkerhedssamfundet.
4. *EU's flerårige finansielle ramme post 2027*
EU-Kommissionen forventes omkring 1. juli 2025 at komme med et forslag til den næste flerårige finansielle ramme (MFF) post-2027. Det

forlyder, at EU-Kommissionen vil forenkle EU-budgettet og samle flere programmer i nationale planer for hver medlemsstat. Tilgangen indebærer en risiko for centralisering af processen, hvilket allerede har medført kritik fra Det Europæiske Regionsudvalg, som mener, at det vil svække samhørighedspolitikken.

Fitness checks:

5. Evaluering af direktiver for offentlige udbud

Evalueringen af de offentlige udbudsdirektiver skal vurdere, om direktiverne adresserer de nuværende udfordringer. Det gælder bl.a., om de fremmer konkurrence på det indre marked, øger SMV'ers deltagelse i indkøb, forenkler og forbedrer fleksibiliteten i indkøbsprocesserne, sikrer gennemsigtighed og integritet i offentlige udgifter, bruger offentlige midler effektivt og fremmer en grønnere, mere social og innovativ EU-økonomi.

6. Evaluering af forordningerne for medicinsk udstyr og in vitro diagnostik (MDR og IVDR)

Formålet med forordningerne om medicinsk udstyr (MDR og IVDR) er at øge patientsikkerhed og sikre ensartede standarder for udvikling, produktion og anvendelse af medicinsk udstyr i EU, samt mulighed for sporing af udstyr. For regionerne giver MDR-forordningen f.eks. problemer ift. oparbejdning og videre anvendelse af medicinsk engangsudstyr.

Uafsluttede sager:

7. Revision af EU's lægemiddellovgivning

Revisionen har været undervejs siden slutningen af april 2023. Det forventes, at den skal lukkes under det danske EU-formandskab. Revisionen skal bl.a. fremme innovation, øge forsyningssikkerheden og sikre rimelige priser på medicin. EU-Kommissionen har stillet forslag om at begrænse databaseskyttelsesperioden fra otte til seks år, så det bliver muligt for producenter af generiske lægemidler at få deres lægemidler på markedet hurtigere end i dag. Danske Regioner bifalder hensigten om billigere medicin, men er også opmærksom på den samfundsmæssige værdi af lægemiddelindustrien, herunder udviklingen af nye lægemidler.

B-sager: Nye og videreførte sager fra 2024

- *EU-Kommissionens "Konkurrencekompass", som har til formål at vise retningen, så Europa bliver stedet, hvor fremtidens teknologier, tjenester og rene produkter opfindes, produceres og samtidig bliver det første kontinent, der bliver klimaneutralt.*

- Single Market Strategy skal modernisere det indre marked. Målet er at gøre det lettere at levere tjenester og varer på tværs af grænserne.
- *Den digitale pakke* er endnu ikke uddybet fra Kommissionens side, men vil både indebære lovgivning samt en konsekvensanalyse.
- *Aftale om en ren industri* skal fremskynde dekarbonisering og konkurrenceevne for europæisk industri ved at fremme innovation og styrke modstandsdygtigheden. Målet med aftalen er, at EU skal blive klimaneutral inden 2050.
- *Kemikalieforordningen REACH* skal revideres med det formål at 'forenkle REACH' og 'give klarhed om PFAS' uden at gå på kompromis med sikkerhed og miljøbeskyttelse.
- *Strategien for en beredskabsunion* skal give en samlet og tværsektoriel tilgang til katastrofe- og krisestyring, der dækker alle trusler og risici.
- *Strategien for opbygning af lagre for medicin og værnemidler* skal sammen med strategien til at støtte medicinske modforanstaltninger mod trusler mod folkesundheden og forordningen for kritiske lægemidler gøre det lettere at foregribe og modstå kriser og dermed styrke den kommende beredskabsunion.
- *Ny handlingsplan for den europæiske søjle for sociale rettigheder* handler om indsatsen mod fælles udfordringer inden for beskæftigelse, kompetencer og sociale forhold. Handlingsplanen kan gribe ind i den danske arbejdsmarkedsmodel.
- *Union of Skills* har til formål at tackle færdigheds- og arbejdskraftmangler. Den har også til formål at sikre, at uddannelses- og træningssystemer har de rette værktøjer og kvaliteter.
- *Den europæiske strategi for vandmodstandsdygtighed* skal sikre tilgængeligheden af rent vand og bedre beskytte EU mod vandrelaterede risici.
- *Det europæiske demokratiskjold* skal tackle trusler mod demokrati og valgprocesser. Det skal bl.a. forsøge at modvirke udenlandsk informationsmanipulation og indblanding online ved at opdage, analysere og proaktivt bekæmpe desinformation og informationsmanipulation samt hybride trusler. Det er en målsætning, som Danske Regioners repræsentanter både i Det Europæiske Regionsudvalg og i Europarådets Kongres for Lokale og Regionale Myndigheder arbejder med.
- *EU's strategi for at forsvare og styrke demokratisk modstandsdygtighed* og hjælpe folk med at få adgang til og udøve deres grundlæggende rettigheder har fået ny relevans med den ændrede verdenssituation.
- *Køreplanen for kvinders rettigheder* handler bl.a. om lige adgang til de bedste sundhedsstandarde, lige løn, balance mellem arbejdsliv og privatliv, lige beskæftigelsesmuligheder og passende arbejdsvilkår.
- *Midtvejsevalueringen af Horizon Europe* vil vurdere de første resultater af EU's finansieringsprogram for forskning og innovation, der løber fra

2021 til 2027. Regionerne medvirker til, at Danmark placerer sig flot indenfor hjemtaget af EU-midler til bl.a. sundhedsinnovation.

- *Midtvejsevaluering af den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden og Fonden for Retfærdig Omstilling 2021-2027* er interessant, fordi samhørighedspolitikken er en af EU's vigtigste investeringspolitikker, og regionerne har en interesse i, at f.eks. Interreg-midlerne fastholdes på samme niveau som i dag.
- *Midtvejsevalueringen af EU's Socialfond Plus* er interessant, fordi regionerne efter 2027 gerne skal have indstillingsret til de samme EU-midler, der styrker deres ansvar på uddannelsesområdet.
- *Direktivet om jordbundsovervågning og jordbundsmodstandsdygtighed* har været undervejs siden 2023, og Danske Regioner har foreløbig bidraget med ændringsforslag til behandlingen i Det Europæiske Regionsudvalg og har via Miljøstyrelsen og EU-repræsentationen sendt kommentarer til behandlingen i Ministerrådet. Det er endnu uvist, hvornår direktivet skal til andenbehandling.
- *EU's vandlovgivning* har et overordnet mål om at beskytte menneskers sundhed og miljøet mod de kombinerede virkninger af giftige og forurenende stoffer. Initiativets hovedmål er at etablere nye standarder for visse problematiske kemikalier for at bekæmpe vandforurening.

Alle A-, B- og C-sager fremgår af bilaget.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

1. Bilag til URE-møde 27. marts 2025. Liste over prioriterede EU-sager 2025 (1759808 - EMN-2018-02758)

3 (Fortrolig)

4 (Offentlig) Trængselsafgift og provenu heraf

Malthe Rosenkvist Andersen

EMN-2025-00042

Resumé

En ny analyse viser, at trængselsafgift/fremkommelighedsbidrag, sammen med investeringer i kollektiv trafik, har potentiale til at give en stor vækst i passagertallet i den kollektive trafik. Flere af vores nabolande har trængselsafgifter, hvor provenuet investeres i infrastruktur og kollektiv transport.

Aktuelt er der momentum i diskussionen, og stadig flere partier på Christiansborg bakker op om indførelse af en trængselsafgift. Der er dog uenighed om fordelingen af provenuet.

Der lægges op til en drøftelse af Danske Regioners position.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget drøfter en mulig position i forhold til trængselsafgifter, herunder om provenuet skal investeres i bedre kollektiv trafik bl.a. til gavn for den regionale kollektive trafik og mobilitet.

Sagsfremstilling

Debatten om en trængselsafgift og fordelingen af provenuet er begyndt. I øjeblikket kører et forsøg med trængselsafgifter i regi af DTU og Sund & Bælt. I forsøget ses der udelukkende på personbiler, og der afprøves forskellige takststrukturer med et geografisk fokus på større byer med trængselsudfordringer. Resultaterne herfra forventes fremlagt slut 2025 eller start 2026.

Trængselsafgifter forekommer at være et redskab, der potentielt samtidig kan nedbringe trængslen og give flere passagerer og lavere driftsomkostninger i den kollektive trafik – særligt hvis den kombineres med øget frekvens/kvalitet af kollektiv transport.

Region Hovedstaden, KKR Hovedstaden og Københavns Kommune har i januar 2025 offentliggjort en "tværgående analyse af mobiliteten", der i to scenarier undersøger løsninger på trængsel og klimabelastning:

- I scenarie 1 investeres 91 mia. kr. i udbygning af kollektiv trafik, hvilket giver en stigning på 2% i passagertallet – med indførelse af kørselsafgifter er væksten i passagertallet 16%.

- I scenarie 2 investeres 14 mia. kr. i anlæg, hvilket giver en stigning på 1% – med indførelse af kørselsafgifter er væksten i passagertallet 14%.¹

Analysen indikerer, at en trængselsafgift kombineret med investeringer i kollektiv trafik kan give en markant vækst i passagertallet.

Partiernes position

Der er på tværs af partier opbakning til, at en trængselsafgift i en eller anden form kan blive aktuel. Senest har Socialdemokratiet, Venstre og Liberal Alliance ytret sig positivt om en trængselsafgift². Også borgmestrene i omegnskommunerne har ytret sig positivt³. Modstand herfra var en stor årsag til, at betalingsringen i 2013 ikke blev til noget.

Der er uenighed om, hvordan provenuet skal fordeles. Et synspunkt er, at provenuet går tilbage til bilisterne via en reform af bilafgifterne⁴. Omegnsborgmestrene ser for sig, at provenuet går tilbage til deres kommuner via investeringer i kollektiv trafik.

Det gør man i Sverige og Norge med fordeling af provenuet

- Oslo-pakken: En stor plan for kollektiv trafik og vejprojekter i Oslo, hvor bompenge går til både metro, bus og cykelinfrastruktur.
- Stockholm: En del af provenuet finansierer udvidelse af Stockholms metro. Andre dele af provenuet går til investeringer i busbaner, cykelstier og andre tiltag for at reducere trængslen i byen.
- Göteborg: Pengene bruges bl.a. til Västlänken, en ny jernbanetunnel under Göteborgs centrum, som skal forbedre pendling og kollektiv transport. Endvidere til finansiering af vejprojekter.

Danske Regioners mulige position

Det foreslås, at udvalget drøfter en mulig position i forhold til trængselsafgifter. At bruge prismekanismen til (lokalt) at regulere trængsel og delvist internalisere eksterne omkostninger kendes fra parkeringsafgifter. Brugerbetaling er desuden anvendt til finansiering af Storebæltsbroen. Som vist i analysen "Tværgående analyse af mobiliteten i hovedstadsområdet, del 2", er det det mest effektive middel til at imødegå et stigende trængselsproblem, særligt omkring Hovedstaden. Lige nu er der bred politisk opbakning på Christiansborg.

¹ [Final Resumérapport Tværgående Mobilitetsanalyse 230125 - Kopi.pdf](#)

² [Vejen til roadpricing virker mere åben end nogensinde. Men særligt et afgørende slagsmål udestår : Transport - Altinget.dk](#)

³ [De pressede Thorning til at skrotte betalingsringen. Nu åbner flere borgmestre for ny vejafgift : Transport - Altinget.dk](#)

⁴ [Blå partier erklærer sig villige til at indføre ny skat på bilisme: Men de har ét bestemt krav for at bakke op : Transport - Altinget.dk](#)

Et oplagt synspunkt for Danske Regioner i forhold til fordelingen af provenuet kunne være, at det bør gå til investeringer i kollektiv trafik. Det modsatte standpunkt, hvor provenuet skal gå tilbage til bilejerne, vil delvist modvirke intentionen med afgiften, som er, at flere skal lade bilen stå i trængselsramte områder. Omvendt bør provenuet sikre et attraktivt alternativ til bilen for de borgere, der vil blive ramt af afgiften.

Ift. til den geografiske fordeling af provenuet kan det foreslås, at den største andel går til kollektiv trafik i berørte områder, da det er her, man vil mærke effekterne af en trængselsafgift. Det vil gøre det nemmere at skabe opbakning til forslaget, og det vil sikre borgerne et reelt alternativ. Af hensyn til fordelingen mellem land og by kan det foreslås, at en mindre andel går til at sikre mobilitet i landdistrikterne, fx via medfinansiering af Plustur, samkørsel el.lign.

Regionerne bør dermed være modtagere af en del af provenuet for at kunne opprioritere den regionale kollektive transport.

Det kan overvejes, om der i en evt. udmelding skal anføres nogle særlige regionale argumenter til støtte for trængselsafgifter – fx de følgende:

- At muligheden for at de største byer kan indføre trængselsafgifter understøtter det lokale og regionale demokrati og selvbestemmelse samt regionernes arbejde for udvikling af vores fælles kollektive og aktive mobilitet.
- En flerhed af indsatser har potentiale til at ændre status quo, som er stadig øget trængsel. En trængselsafgift kan med fordel kombineres med øget kvalitet (fx via BRT og højere frekvens af kollektiv trafik), hvilket potentielt kan billiggøre regionale buslinjer og letbaner.
- Italesæt trængselsafgifter positivt ved i stedet at betegne det som et fremkommelighedsbidrag.

Økonomi

De afledte effekter kan være positive for den regionale driftsøkonomi via øget fremkommelighed og flere passagerer.

Sekretariatets bemærkninger

Sagen vil efter udvalgets behandling blive forelagt bestyrelsen.

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

5 (Offentlig) CO2-afgift på jernbanedrift

Morten Brønnum Andersen
EMN-2025-00042

Resumé

CO2-afgift på jernbanedrift medfører en større økonomisk byrde for de lokale og regionale baner, der trods igangværende grøn omstilling ikke på den korte eller mellemlange bane kan overgå fuldt til el.

Banerne er gået fra at være undtaget for energiafgifter til at være fuldt omfattet af CO2-afgift fra 1.1.2025. En administrativ anmodning om kompensation eller som minimum en reel indfasning frem mod 2030 ventes ikke at blive imødekommet. Andre erhverv er undtaget, og det kan overvejes at rejse sagen politisk mhp. at undgå reduktioner i driften særligt i yderområder.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget drøfter, om CO2-afgiften for baner skal løftes politisk af Danske Regioner overfor regeringen.

Sagsfremstilling

Baggrund om CO2-afgift: Udmøntningen af *Aftale om grøn skattereform for industri mv.* 5 fra juni 20226 medfører, at jernbanen bliver pålagt CO2-afgift.

Der foretages med loven en generel overgang fra energiafgift (hvor baner er undtaget) til en CO2-afgift (hvor baner ikke er undtaget). Byrdeflytningen rammer banerne hårdt, da de går fra at være undtaget til at få fuld afgift – i modsætning til andre brancher, der tidligere har betalt energiafgift, og nu i stedet skal betale CO2-afgift.

Økonomisk konsekvens for regionerne: Der er sket en fuld indfasning af CO2-afgift for banerne med virkning fra 1.1.2025. Via input fra regionerne er den økonomiske konsekvens vurderet til 139 mio. kr. i perioden 2025-30. Udgiften for 2025 ventes at blive 23,4 mio. kr., med følgende fordeling:

- Region Sjælland: 8,3 mio. kr.
 - Region Hovedstaden: 7,6 mio. kr.
-

5 [aftaletekst-groen-skattereform.pdf](#)

6 (lov nr. 683 af 11. juni 2024 om ændring af lov om kuldioxidafgift af visse energi-produkter, lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v., lov om afgift af naturgas og bygas m.v., lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v. og forskellige andre love).

- Region Nordjylland: 6 mio. kr.
- Region Midtjylland: 1,2 mio. kr.
- Region Syddanmark: 0,3 mio. kr.

Dialog med Skatteministeriet: Som opfølgning på Danske Regioners høringsvar⁷ fra formandskabet med anmodning om DUT-kompensation for dieselaftgift for busser – som ikke blev imødekommet af Skatteministeriet – er der rettet administrativ henvendelse til Skatteministeriet om CO₂-afgift for banerne med anmodning om DUT-kompensation eller en reel indfasning af CO₂-afgiften frem mod 2030.

Argumenter fremført af Danske Regioner overfor Skatteministeriet:

- Banesektoren er præget af lange kontrakter, samt omkostningstungt materiel med lang levetid, som ikke hurtigt kan udskiftes, men alt andet lige må benyttes i dets økonomiske levetid.
- De første eltog på regionale baner udrulles i 2025, og den grønne omstilling er i gang.
- Indførelse af en ekstraafgift med kort varsel øger sektorens driftsomkostninger, hvilket potentielt kan tvinge regioner til at udsætte investeringer i grønne tog og tilhørende ladeinfrastruktur mhp. at betale for højere driftsomkostninger på de resterende tog. Eller lokalbanerne må reducere antal køreplantimer inden for rammerne af de kontraktmæssige bindinger pga. øgede driftsomkostninger.

Sekretariatet efterspurgte på denne baggrund dialog med Skatteministeriet om en undtagelse for CO₂-afgiften – som tilfældet er for indenrigsfly samt færger/erhvervssejls (samt efterfølgende fiskerne⁸) – eller som minimum en reel indfasning af ordningen, så den øgede CO₂-afgift ikke har fuld effekt fra 1.1.25. Danske Regioner afventer fortsat svar på henvendelsen. Telefonopkald gav svaret, at sagen er i proces, samt at vi vil modtage svar inden for rimelig tid.

Et forventet udfald af den administrative henvendelse er en gentagelse af svaret givet af Skatteministeriet vedr. dieselaftgiften for busser: "Det bemærkes, at generelle skatte- og afgiftsændringer normalt ikke vil give anledning til kompenserende efterfølgende ændringer (DUT-princippet), hvorfor der ikke er sket kompenserende herigennem."

Sekretariatet har svaret Skatteministeriet, at:

- Afgifter kompenseres almindeligvis gennem PL-regulering, hvor bruttoprisindeks anvendes, og der dermed indirekte tages højde for afgiftsstigninger. Dette er imidlertid ikke tilfældet for kontering for

⁷ [Høringsvar - forhøjelse af dieselaftgiften](#)

⁸ [Regeringen i kovending: Udskyder fiskernes CO₂-afgift med fem år : Fødevarer - Altinget.dk](#)

kollektiv trafik. Derfor bør den økonomiske byrde af disse lovændringer køre som en DUT-sag.

- Det fremgår af DUT-vejledningen, at der kan ske regulering, såfremt der er tale om ændringer, der i væsentlig grad påvirker regionernes udgifter – hvilket er tilfældet for CO2-afgiften for banerne.

Lokalbanernes henvendelse via BDO: Der har undervejs i processen været løbende dialog med DI Transport, trafikselskaberne og lokalbanerne. Sideløbende med Danske Regioners dialog med Skatteministeriet har lokalbanerne via BDO rettet henvendelse til Skatteministeriet og efterspurgt en ens beskatning for fly, færger og tog. Skatteministeriet henviser i svar til BDO til, at afgiftsændringerne med den manglende indfasning for jernbaner er implementeret i overensstemmelse med Aftale om Grøn skattereform for industri mv.

Skal sagen løftes politisk? Meget tyder på, at den administrative vej er frugtesløs. Det kan derfor overvejes at rejse sagen politisk mhp. at opnå en undtagelse for banerne eller som minimum en reel indfasning frem mod 2030.

De ovenstående argumenter kan overvejes suppleret med budskaber som:

- Regionerne bidrager aktivt til den grønne omstilling – bl.a. via overgang fra diesel- til eltog. Den grønne omstilling af busser er gået hånd i hånd med økonomisk ansvarlighed via tilpasning af kontraktens længde til elbussernes levetid samt overgang til el i forbindelse med kontraktudløb. Tog er betydeligt dyrere og har en meget længere økonomisk levetid end biler og busser. Det vil være forbundet med uforholdsmæssigt store økonomiske omkostninger at udfase dem væsentligt før tid.
- Hvor CO2-afgiften rammer bredt i samfundet som helhed, så rammer den banerne meget målrettet, hvilket næppe har været intentionen med aftalen.
- CO2-afgiften medfører, at der vil blive gennemført besparelser i driften til skade for borgerne i områder, hvor banerne udgør hovednettet, og den øvrige kollektive trafik er begrænset – Nordjyske Jernbaner tilkendegiver, at de som følge af CO2-afgiften må gennemføre besparelser via reduceret frekvens.
- Det bemærkes i høringsnotat fra Skatteministeriet⁹, at når indenrigsfærgerne modtager en omstillingsstøtte, så har det baggrund i, at CO2-afgiften kan ramme landdistrikter og øer, særligt hvor man er afhængig af en færge. Om end lokal- og regionalbanerne ikke betjener mindre øer, så betjener de yderområder.

Økonomi

⁹ [L 183 Bilag 1 Høringsskemapdf](#)

De økonomiske konsekvenser ventes at blive 139 mio. kr. for perioden 2025-30. Mulighederne er stigende udgifter for regionerne og/eller at gennemføre besparelser. Nordjyske Baner forbereder reduktion i driften. Movia har orienteret Region Sjælland og Region Hovedstaden om, at der vil blive udarbejdet allonger til Lokaltogs kontrakter, så det sikres, at Lokaltog kompenseres for den meromkostning, som omlægning af dieselafligten medfører for selskabet.

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

6 (Offentlig) Epx-aftale og betydning for regionernes arbejde med uddannelsesdækning

Pia Mulvad Reksten
EMN-2025-00261

Resumé

Den 18. februar 2025 blev der indgået en aftale mellem regeringen, SF og Dansk Folkeparti om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx) i 2030. Aftalen får på en række områder betydning for regionernes arbejde med uddannelsesdækning og mulighederne for at skabe attraktive ungdomsuddannelser i hele Danmark.

Indstilling

Det indstilles, at udvalget drøfter,

- hvad aftalen betyder for regionernes muligheder for at løfte opgaven med at give alle unge attraktive uddannelsesmuligheder i hele Danmark, og
 - hvilke fælles ambitioner og sigtelinjer regioner kan have for arbejdet med ungdomsuddannelser og geografisk dækning?
-

Sagsfremstilling

Epx

Der etableres en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx) i 2030. Aftalen tager afsæt i tre overordnede principper for fremtidens ungdomsuddannelser: 1) Alle unge efter grundskolen har mulighed for at starte på en gymnasieuddannelse i nærheden af deres bopæl, 2) hvor der er et stærkt ungdomsmiljø, og som 3) åbner dørene til videre uddannelse.

Hovedelementerne i epx er:

- Epx er klar fra 2030 og vil tilbyde en kombination af praktisk og teoretisk undervisning. I foråret 2025 nedsættes der en ekspertgruppe, som skal beskrive det nærmere indhold af epx, herunder konkrete løsningsmodeller for integration af htx i stx.

Epx lukker ingen døre til videre uddannelse. Med epx får unge mulighed for adgang til videregående uddannelser og erhvervsuddannelser.

- Ambitionen er at ca. 10.000 flere unge årligt mulighed for at gå i gymnasiet og tid til at beslutte sig for videre uddannelse. Dvs. langt hovedparten af alle unge får mulighed for at tage en gymnasieuddannelse.

- Epx-reformen skal sikre gymnasier i hele landet, herunder en række udfordrede gymnasier uden for de større byer.
- Der afsættes 5 milliarder kr. årligt til at drive epx. De reelle merudgifter i 2030 opgøres til 2,3 mia. kr., hvoraf 2 mia. kr. hentes i det økonomiske råderum. Derudover afsættes 4,8 milliarder kr. i engangsinvesteringer til etablering af værksteder, nye faglokaler og udstyr.
- For at blive optaget på epx skal man have bestået folkeskolens afgangseksamen eller aflagt og bestået prøve fra den forberedende grunduddannelse (fgu). Karakterkravet til hhx, (htx) og stx hæves til 6,0 i karaktergennemsnit i både de afsluttende standpunktskarakterer og i de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.
- 10. klasse, grundforløb 1/eud, eux og hf nedlægges.

Regionernes rolle

Danske Regioner vurderer, at aftalen på en række områder imødekommer regionernes ønsker. Epx forventes at blive en del af regionernes opgave med uddannelsesdækning. Den model for elevfordeling og kapacitet, som Danske Regioner har foreslået, er en del af aftalen, og der er også opgaver til regionerne ift. at godkende profilgymnasier og et ansvar for genopretningsplaner.

Et særligt led i aftalen er en ambition om at understøtte udfordrede institutioner med at tiltrække ansøgere og tilbyde gymnasiale uddannelser af god kvalitet. I den forbindelse får regioner en række nye/justerede opgaver:

Genopretningsplaner:

Regionerne overtager børne- og undervisningsministerens beføjelse til at pålægge en institution/afdeling at udarbejde en genopretningsplan.

Regionerne skal overveje pålæg om en genopretningsplan, hvis en institution/afdeling et år viser sig kun i ringe grad at kunne tiltrække 1. prioritetsansøgere. I overvejelserne skal regionerne bl.a. inddrage en vurdering af institutionen som helhed, om der er tale om en midlertidig tilstand, og om det vil være relevant at iværksætte andre tiltag først.

Mulighed for profilering:

Reglerne for godkendelse af profilgymnasier ændres, så regionerne fremadrettet kan godkende nye profilgymnasier, 1) hvis godkendelsen bidrager til at sikre elevgrundlaget på institutionen, 2) hvis institutionen ligger i et tyndt befolket område, eller 3) bidrager til at skabe en mere balanceret elevsammensætning på institutionen eller andre institutioner i lokalområdet, hvis der er tale om en institution i et byområde, der har problemer med elevsammensætningen.

Håndtering af ansøgere til de gymnasiale uddannelser:

Håndtering af ansøgere til de gymnasiale uddannelser skal i videst muligt omfang opfylde ansøgernes første prioritet, sikre opfyldelse af ansøgernes valg af specifik uddannelse, understøtte en bred geografisk dækning samt understøtte en balanceret elevsammensætning på de få institutioner rundt om i landet, hvor elevsammensætningen giver anledning til faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer.

Det skal ske efter en model baseret på lokale beslutninger truffet af regionsrådene:

- Ansøgerne til de gymnasiale uddannelser i hele landet skal håndteres på baggrund af deres prioriterede uddannelsesønsker samt transportafstand ved overansøgte gymnasier. Kriteriet transporttid erstattes med transportafstand.
- Regionerne får pligt til at overveje lokalt at fastsætte supplerende, lokale regler i tilfælde af, at institutionen kun i ringe grad kan tiltrække 1. prioritetsansøgere, eller en udfordret institution anmoder regionen om at gribe ind.

Regionerne får desuden mulighed for at fastsætte supplerende lokale regler, som ansøgerne skal håndteres efter, hvis elevsammensætningen på en institution giver anledning til faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer.

Regionerne vil kunne fastsætte supplerende lokale regler på baggrund af en centralt fastsat værktøjskasse, der består af muligheden for at fastsætte loft eller reservationspladser i forhold til ansøgere fra en særlig type boligområde. Regionen vil alene kunne anvende loft eller reservationspladser i det omfang, det er egnet til at afhjælpe de konkrete udfordringer og under hensyn til, at det skal have den mindst mulige påvirkning på første-prioritetsopfyldelsen for ansøgere fra lokalområder. Regionen vil derfor samtidig skulle overveje muligheden for at hæve kapaciteten på de pågældende institutioner.

Det er allerede besluttet, at regionerne overtager det fulde ansvar for kapacitetsfastsættelsen på gymnasierne fra og med skoleåret 2026/2027. Overdragelsen er i fuld gang, da ansvaret træder i kraft medio 2025.

Geografisk nærhed i et nyt uddannelses- og institutionslandskab

Ifølge epX-aftalen er det ambitionen, at både stx og epX så vidt muligt skal have samme brede geografiske tilgængelighed, som stx har i dag. I et bilag til aftalen illustreres dette med et Danmarkskort med 87 byer, der i dag har et ungdomsuddannelsesudbud. I aftalen er der dog ikke taget stilling til konkret placering af kommende epX-tilbud. Partierne vil senere drøfte kriterier for placering af udbud. Den konkrete placering fastlægges af børne- og undervisningsministeren efter disse kriterier.

Aftalen får også konsekvenser for voksenuddannelserne, herunder enkeltfagsystemet og de almene voksenuddannelser. Der vil fortsat skulle udbydes almen voksenuddannelse, forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning, men der skal ske en justering af rammerne, herunder eventuelt etableres geografiske dækningsområder.

Hf-enkeltfag afløses af gymnasiale enkeltfag og kan fx udbydes på institutioner med anden gymnasial undervisning eller på institutioner, der primært udbyder enkeltfag, hvis der er kursistvolumen hertil.

Regionerne vil fortsat skulle koordinere den samlede indsats i regionen for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser. Sekretariatet forventer, på baggrund af dialog med Børne- og Undervisningsministeriet, at dette også vil omfatte den geografiske placering af epx.

Den videre proces i Danske Regioner i samarbejde med regionerne:

- Afklaring af tidslinjer og ikrafttræden for delaftaler, ny lovgivning og andre tiltag, fx ny institutionslov og udbudskriterier for epx. Det forventes, at regeringen inden sommerferien vil indgå en politisk aftale om en ny institutionslov og at en ny institutionslov vil fremgå af lovkataloget i efteråret 2025. Sekretariatet er i færd med at afklare tidsplanen i dialog med Børne- og Undervisningsministeriet.
- Drøftelser med regionerne om fælles ambitioner og sigtelinjer for arbejdet med de nye opgaver.
- Nærmere afklaring af regionernes rolle ifm. konsolidering af uddannelseslandskabet og udbudsproces frem mod 2030.
- Uddybning af regionernes opgaver ift. genopretningsplaner, profilgymnasier og håndtering af ansøgere til gymnasiale uddannelser.
- Overvejelser om, hvordan regionerne kan bruge deres rolle som dels meduddannere af epx-elever på hospitaler, fx i form af at tilvejebringe virksomhedsforlagt undervisning (kortere praktikophold) eller medvirke til at inspirere flere til at søge mod sundhedsuddannelser efter afsluttet epx.
- Afklaring af evt. behov for analyser og data for at kunne varetage opgaven med uddannelsesdækning, herunder grundlag for udvikling af institutionslandskab.

Økonomi

Der vil blive en DUT-forhandling om midler til regionerne til de nye opgaver.

Sekretariatets bemærkninger

-

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

7 (Offentlig) Status for overdragelse af ansvaret for kapacitetsfastsættelse på gymnasierne til regionerne

Pia Mulvad Reksten
EMN-2024-00926

Resumé

I aftalen om Den Koordinerede Tilmelding af 10. juni 2021 blev det besluttet, at kapacitetsfastsættelsen for de offentlige gymnasiale institutioner skal overgå til regionerne efter en treårig implementeringsperiode (2022-2025). Dvs. at regionerne skal fastsætte uddannelsesinstitutionernes størrelser med virkning fra skoleåret 2026/27. Der gives en status for arbejdet med overdragelse.

Indstilling

*Det indstilles,
at udvalget tager status til efterretning.*

Sagsfremstilling

I skoleårene 2023/24, 2024/25 og 2025/26 fastsætter børne- og undervisningsministeren kapaciteten på de enkelte gymnasiale institutioner i samarbejde med regionerne og efter indstilling fra institutionerne. Kapacitetsfastsættelsen overgår til regionerne efter tre år og med virkning for skoleåret 2026/2027.

Overgangen medfører en decentralisering, hvor regionerne får en større rolle i kapacitetsstyringen. For at sikre en god overlevering – inden for lovens rammer – fra Børne- og undervisningsministeriet til regionerne blev der i efteråret 2024 nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) samt Danske Regioner. Arbejdet i styregruppen er ved at blive afsluttet. Der udestår kun at færdiggøre udkast til hhv. ny elevfordelingsbekendtgørelse og kapacitetsbekendtgørelse, så de kan komme i offentlig høring.

Det forventes, at de nye bekendtgørelser træder i kraft i juli 2025.

Ansvarsfordeling på gymnasieområdet efter overdragelse

Regionernes ansvar:

- Fastsættelse af kapaciteter for de offentlige gymnasiale institutioner på afdelingsniveau (for 2-3 år ad gangen).
- Indstilling til BUVM, ved ønske om fravigelse af minimumskapacitet på 84 elever.
- Kommunikation til ansøgere og forældre om elevfordeling.

- Fortsat varetagelse af nuværende opgaver med forrangsvurdering, fordeling af ufordelte ansøgere, omvælgere og eftertilmeldere.

Børne- og Undervisningsministeriet ansvar:

- Fastsætte en øvre kapacitet for hver type gymnasial uddannelse på landsplan baseret på forventningen om antal elever samlet set og fordele kapaciteten på regionsniveau.
- Træffe afgørelse om fravigelser af minimumskapacitet på 84 elever på afdelingsniveau, efter indstilling fra regionerne.
- Udvikling og drift af den centrale fordelingsmekanisme.

Opmærksomhedspunkter ift. bekendtgørelsesændringer

Færre faser i kapacitetsfastsættelse: For at effektivisere processen for kapacitetsfastsættelse, vil der fremadrettet kun være 2 faser, hhv. udmelding af foreløbig kapacitet, hhv. endelig kapacitet, idet den første fase vedr. beregningstekniske kapacitet udgår. Den beregningstekniske kapacitet var Børne- og Undervisningsministeriets foreløbige beregning af, hvilken kapacitet, målt på antal elevpladser, det enkelte gymnasiale udbud skulle tildeles på stx, hf, hhx, htx og pre-IB.

Inddragelse af Regionsrådet: Op til udmeldelse af den endelige kapacitet er der begrænset tid til at inddrage Regionsrådet. Derfor skal der i regionerne tages stilling til mulige tidsplaner for at fastsætte den endelige kapaciteter til skoleåret, første gang 2026/27. 1. maj er sidste frist for regionerne til at udmelde de endelige kapaciteter og den dato, som vil fremgå af bekendtgørelsen. Styregruppen og referencegruppen (bestående af regionernes uddannelseschefer) drøfter videre, hvordan konkrete tidsplaner for regionerne for 2026/27 kan se ud.

Det vil sandsynligvis indebære, at regionsrådet fastlægger principper for kapaciteter og bemyndiger embedsværket til at fastlægge de endelige kapaciteter. Denne bemyndigelse skal naturligvis baseres på en grundig politisk drøftelse og beslutninger i (de kommende) regionsråd om, hvilke ambitioner og hensyn, der skal sætte retning for kapacitetsfastsættelse og elevfordeling i regionen.

I bekendtgørelsen lægges der op til tre hensyn, som er helt grundlæggende for den regionale kapacitetsfastsættelse, som skal sikre en hensigtsmæssig elevfordeling:

- Hensynet til ansøgernes frie valg
- Hensynet til en stram kapacitetsstyring
- Hensynet til, at kapaciteten fastsættes med blik på det samlede antal ansøgere i et geografisk område sammenholdt med antallet af afdelinger i området.

Derudover skal følgende hensyn indgå i den samlede regionale helhedsvurdering, i det omfang det er relevant:

- Hensynet til institutionernes/afdelingernes mulighed for hensigtsmæssig klassedannelse, overholdelse af det fleksible klasseloft og de bygningsmæssige forhold.
- Hensynet til at sikre institutionerne en stabil planlægningshorisont, herunder at kapacitetstilpasninger i nedadgående retning sker gradvist.
- Hensynet til, om der er institutioner, der gennem de seneste år har haft et markant fald eller stigning i antal ansøgere.
- Hensynet til, om der er afdelinger, der er meget overansøgte eller underansøgte i forhold til deres kapacitet.
- Hensynet til, at der fastsættes tilstrækkelig kapacitet på VUC, så der så vidt muligt er plads til alle ansøgere til 2-årig hf på et VUC.
- Hensynet til, at der på afdelinger med kostafdeling er kapacitet til både kostelever og dagselever, hvis dagseleverne ellers vil få langt til nærmeste alternative afdeling.
- Hensynet til, at der sættes en lidt højere kapacitet på hhx og htx ift. antallet af ansøgere.
- Hensynet til, at regionerne generelt bør sigte mod at begrænse antallet af ufordelte ansøgere.
- Hensynet til lokale forhold.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

Resumé

Under dette punkt lægges der op til videndeling om aktuelle emner.

Indstilling

*Det indstilles,
at udvalget tager orienteringerne til efterretning.*

Sagsfremstilling

A. Nyt udspil fra regeringen om erhvervsuddannelser

Regeringen offentliggjorde den 5. marts 2025 det syvende udspil i rækken af uddannelsesudspil 'Forberedt på fremtiden'. Det nye udspil har titlen '[En markant styrkelse af erhvervsuddannelserne](#)' og skal forbedre rammerne for uddannelserne, herunder styrke undervisernes kompetencer, udvide vejene ind på erhvervsuddannelserne, give elever og lærlinge bedre muligheder for udlandsophold, forbedre mulighederne for erhvervsuddannelse i grænselandet, understøtte uddannelse af ufaglærte EU-borgere og løfte kvaliteten og antallet af lærepladser ift. den pædagogiske assistentuddannelse.

Regeringen foreslår at investere cirka 320 millioner kroner i 2025 stigende til 660 millioner kroner årligt fra 2030 og frem i erhvervsuddannelserne. Finansieringen består af midler afsat med Aftale om finansloven for 2024, midler afsat med Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark af 2023 og den eksisterende Kvalitetsudviklingspulje.

Dermed bygger regeringen videre på to aftaler, som den i 2024 indgik med et bredt flertal af Folketingets partier. Den første aftale handlede om flere social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere til sundhedsvæsenet og ældreplejen. Den anden aftale handlede om flere faglærte til den grønne omstilling.

B. Trivselskommissionens afrapportering

Trivselskommissionen offentliggjorde den 25. februar 2025 [en rapport med anbefalinger på 35 områder](#). Heraf kan blandt andet følgende emner i større eller mindre grad være relevante ift. regionernes ansvarsområder:

- At alle skal gøre sig umage med at **nuancere sproget** om trivsel og mistrivsel, og at der sker en tydelig definition af trivsel, når trivsel anvendes i fx lovgivning.
- At der nedsættes en ekspertgruppe om **konsekvenserne af det stigende antal diagnoser** på børne- og ungeområdet.
- At ungdomsuddannelsesinstitutioner skal have en **skærmpolitik**, og at børn og unge skal klædes på til at anvende digitale teknologier.
- At **karakterskalaen** ændres, så der er mindre spring mellem skalaens karakterer, og så skalaens trinbeskrivelser i mindre grad fokuserer på mangler.
- At der igangsættes en undersøgelse af, hvordan og i hvilket omfang den løbende brug af **karakterer** kan anvendes mere hensigtsmæssigt på de gymnasiale uddannelser, med henblik på at reducere oplevelsen af pres hos eleverne. Og at der er opmærksomhed på eventuelle implikationer for trivslen ved øgede karakterkrav ifm. optag på ungdomsuddannelser.
- At der sker **færre klasseskift** ved grundforløbet på de treårige gymnasiale uddannelser for at sikre gode klassefællesskaber og styrke relationsarbejdet mellem lærere og elever.
- At der arbejdes for trygge ungefællesskaber og en sund **alkoholkultur** på ungdomsuddannelser, FGU og videregående uddannelser.
- At børn og unge tilbydes realistiske og sunde **kropsopfattelser**, herunder fortsat prioritering af undervisning i krop og identitet og trygge omklædningsfaciliteter i grundskolen og på ungdomsuddannelserne.
- At der fortsat er fokus på systematisk **opsporing** af børn og unge i risiko for mistrivsel og tidlig indsat i kommuner, og at igangværende indsatser om tidlig opsporing på sundhedsområdet fastholdes.
- At **lavtærskeltilbud** skal fremmes.
- At **udsatte forældre** grupper og forældre til børn og unge med særlige behov skal støttes.

C. Ungeløftet

43.000 unge er hverken i uddannelse eller arbejde. Ungeløftet er et landsdækkende partnerskab på tværs af samfundet, der har til formål at løfte de unge tættere på arbejde eller uddannelse og give dem mulighed for at deltage i meningsfulde fællesskaber.

[Ungeløftet](#) består af centrale samfundsaktører, som ønsker at spille ind, tage ansvar og hjælpe med at skabe jobmuligheder for denne gruppe af unge. Formanden for Regionernes Lønnings- og Takstnævn Lars Gaardhøj har underskrevet Ungeløftet, og ønsket er, at endnu flere unge får et blik for arbejdet i sundhedsvæsenet f.eks. med flere muligheder for fritidsjob i regionerne.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

9 (Offentlig) Næste møde og eventuelt

Bodil Egelund Christensen
EMN-2025-00002

Resumé

Næste møde i udvalget er fastsat til den 19. juni.
Der er indkaldt til et ekstra møde sidste på året i alle udvalg i Danske Regioner.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget tager orienteringerne til efterretning.

Sagsfremstilling

Det næste møde i Udvalget for regionale udvikling og EU holdes i Regionernes Hus torsdag den 19. juni 2025 kl. 10.00-14.00.

Ekstra møde i 2025

Siden årets mødekalender blev fastlagt, er det blevet besluttet, at udvalgene i Danske Regioner skal holde et ekstra møde sidst på året. Der er derfor indkaldt til møde **den 11. december kl. 10.00 -12.30** med efterfølgende frokost ude af huset. Da denne dato er sammenfaldende med møde i det Europæiske Regionsudvalg, undersøges det i øjeblikket, om der kan findes et andet mødetidspunkt.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

Bilag Titel:	Bilag til URE-møde 27. marts 2025. Liste over prioriterede EU-sager 2025
Dagsordens titel	Danske Regioners EU-prioriteringer 2025
Dagsordenspunkt nr	2
Bilag nr	1
Antal bilag:	1

Bilag til URE-møde 27. marts 2025: Liste over prioriterede EU-sager 2025

- Prioritet A: Lovgivning – aktiv lobbyindsats på lovgivningsprocessen både i Bruxelles og Danmark.
- Prioritet B: Almindelig interessevaretagelse: Høringssvar til EU-specialudvalg, sagsbehandling i Det Europæiske Regionsudvalg, m.v.
- Prioritet C: Overvågning – dokumenter til orientering og vurdering, samt sager, som er i den danske implementeringsproces og som derfor trækker på ressourcer i Danske Regioner.

A-sager		
1	Forordningen om kritiske lægemidler	Risiko for mangel på lægemidler udgør en stigende trussel for folkesundheden og patientbehandlingen i medlemsstaterne. Dette gælder især for kritiske lægemidler, hvor der findes begrænsede eller ingen alternativer. Med Forordningen om kritiske lægemidler vil Kommissionen reducere afhængigheden af kritiske lægemidler, hvor der kun er få leverandører eller lande. Forventet i løbet af første kvartal af 2025.
2	Strategi til at støtte medicinske modforanstaltninger mod trusler mod folkesundheden	Strategien sigter mod at forbedre beredskab og respons på grænseoverskridende sundhedstrusler. Sammen med EU's strategi for opbygning af lagre af medicin og beskyttelsesudstyr skal den ses som et supplement til Strategien for en beredskabsunion. Forventes i løbet af andet kvartal af 2025.
3	Europæisk handlingsplan for cybersikkerhed for hospitaler og sundhedstjensteydere	Handlingsplanen skal modvirke cybertrusler og styrke beredskab inden for sundhedssektoren. Den sigter mod at levere skræddersyet vejledning, værktøjer, tjenester og uddannelse til hospitaler og sundhedsudbydere. Flere specifikke tiltag forventes at blive implementeret gradvist i 2025 og 2026 i samarbejde med sundhedsudbydere, medlemsstater og cybersikkerhedssamfundet. Handlingsplanen blev offentliggjort d. 15. januar 2025.
4	Den næste flerårige finansielle ramme post-2027	Kommissionen forventes omkring 1. juli 2025 at komme med et forslag til den næste flerårige finansielle ramme (MFF) post-2027. Det forlyder, at Kommissionens vil forenkle EU-budgettet og samle flere programmer i nationale planer for hver medlemsstat. Tilgangen indebærer en risiko for centralisering af processen, hvilket allerede har medført kritik fra Det Europæiske Regionsudvalg, som mener, at det vil svække samhørighedspolitikken.

5	Evaluering af direktiverne om offentlige udbud	Evalueringen af de offentlige udbudsdirektiver skal vurdere, om direktiverne adresserer de nuværende udfordringer. Det gælder bl.a. om de fremmer konkurrence på det indre marked, øger SMV'ers deltagelse i indkøb, forenkler og forbedrer fleksibiliteten i indkøbsprocesserne, sikrer gennemsigtighed og integritet i offentlige udgifter, bruger offentlige midler effektivt og fremmer en grønnere, mere social og innovativ EU-økonomi. Resultaterne af evalueringen forventes at være klar i tredje kvartal af 2025.
6	Evaluering af forordningerne om medicinsk udstyr	Formålet med forordningerne om medicinsk udstyr (MDR og IVDR) er at øge patientsikkerhed og sikre ensartede standarder for udvikling, produktion og anvendelse af medicinsk udstyr i EU. Samt mulighed for sporing af udstyr. Evalueringen skal være med til at finde ud af om forordningerne er effektive, opfylder nuværende og fremtidige behov, er i overensstemmelse med andre tiltag og har EU-merværdi. Resultaterne af evalueringen forventes præsenteret i fjerde kvartal af 2025.
7	Revision af EU's lægemiddellovgivning (overført fra 2023)	Revisionen har været undervejs siden slutningen af april 2023. Det forventes, at den skal lukkes under det danske EU-formandskab. Revisionen skal bl.a. fremme innovation, øge forsyningssikkerheden og sikre rimelige priser på medicin. Kommissionen har i den forbindelse stillet forslag om at begrænse databeskyttelsesperioden fra otte til seks år, så det bliver muligt for producenter af generiske lægemidler at få deres lægemidler på markedet hurtigere end i dag. Forkortelsen af databeskyttelsesperioden har fået kritik fra lægemiddelindustrien.
B-sager		
8	Konkurrencekompas (Competitiveness Compass)	Den 29. januar præsenterede Kommissionen sit <i>Konkurrencekompas</i> . Kompasset har til formål at vise, hvilke initiativer, der skal tages for at Europa bliver stedet, hvor fremtidens teknologier, tjenester og rene produkter opfindes, produceres og bringes på markedet, samtidig med at det bliver det første kontinent, der bliver klimaneutralt.
9	Single Market Strategy	Single Market Strategy skal modernisere det indre marked. Målet er at gøre det lettere at levere tjenester og varer på tværs af grænserne. Strategien vil også fokusere på at implementere de nuværende regler fuldt ud og fjerne hindringer, så EU-virksomheder kan blive mere konkurrencedygtige. Strategien vil blive præsenteret i andet kvartal af 2025.
10	Digital Package	I fjerde kvartal af 2025 planlægger Kommissionen at præsentere sin Digital Package. Der er endnu ikke særlig meget information om den kommende pakke, men den vil både indebære lovgivning samt en konsekvensanalyse.

11	Aftale om ren industri	Aftalen blev præsenteret i februar 2025, og sigter mod at fremskynde dekarbonisering og konkurrenceevne for europæisk industri ved at fremme innovation og styrke modstandsdygtigheden. Målet med aftalen er at EU skal blive klimaneutral inden 2050.
12	Revision af REACH forordningen	En revision af kemikalieforordningen REACH har været undervejs siden 2020. I sine politiske retningslinjer for den nye Kommission annoncerede formand Ursula von der Leyen dog, at Kommissionen ville fremlægge en ny kemikalieindustri-pakke med det formål at 'forenkle REACH' og 'give klarhed om PFAS' uden at gå på kompromis med sikkerhed og miljøbeskyttelse. Forslaget til en revideret version af loven forventes at blive præsenteret i fjerde kvartal af 2025.
13	Strategien for en beredskabsunion	Strategien skal give en samlet og tværsektoriel tilgang til katastrofe- og krisestyring, der dækker alle trusler og risici. Den vil fokusere på at være mere integreret, forudseende og proaktiv på EU-niveau, og den vil involvere alle regeringsniveauer og sektorer. Desuden skal den fremme en bredere kultur af beredskab og modstandsdygtighed i hele Europa. Strategien forventes at blive præsenteret i løbet af første kvartal af 2025.
14	Strategi for opbygning af medicinske lagre	Strategien for opbygning af lagre skal sammen med Strategy to support medical countermeasures against public health threats og Critical Medicines Act gøre det lettere at foregribe og modstå kriser, og dermed styrke den kommende EU Preparedness Union Strategy. Denne forventes præsenteret i løbet af andet kvartal af 2025.
15	Ny handlingsplan for implementering af den europæiske søjle for sociale rettigheder	Siden 2017 har principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder været retningsgivende for indsatsen mod fælles udfordringer inden for beskæftigelse, kompetencer og sociale forhold. Disse principper blev omsat til konkrete handlinger gennem en specifik handlingsplan med mål for 2030. Eftersom handlingsplanen kun opstiller en række EU-tiltag som er forpligtende under Kommissionens mandat-periode, er det en del af Kommissionens arbejdsprogram at udstikke retningen for denne mandatperiode, som en del af deres første arbejdsprogram. Den nye handlingsplan forventes fremlagt i fjerde kvartal af 2025.
16	Union of Skills	Union of Skills har til formål at tackle færdigheds- og arbejdskraftmangler og sikre, at europæiske virksomheder har adgang til den kvalificerede arbejdsstyrke, der er nødvendig for at fremme produktivitet og konkurrenceevne. Den har også til formål at sikre, at uddannelses- og træningssystemer har de rette værktøjer til at forberede europæere i alle aldre på en hurtigt

		skiftende fremtid gennem høj kvalitet og inkluderende uddannelse, træning og livslang læring. Denne blev præsenteret i februar 2025.
17	Den europæiske strategi for vandmodstandsdygtighed	Formålet med den europæiske strategi for vandmodstandsdygtighed er at sikre tilgængeligheden af rent vand og bedre beskytte EU mod vandrelaterede risici. Strategien har også til formål at bidrage til at afbøde og forhindre akut vandstress over hele verden. Strategien forventes præsenteret i andet kvartal af 2025.
18	Det europæiske demokratiskjold	European Democracy Shield skal tackle trusler mod demokrati og valgprocesser. Det skal bl.a. forsøge at modvirke udenlandsk informationsmanipulation og indblanding online ved at opdage, analysere og proaktivt bekæmpe desinformation og informationsmanipulation samt hybride trusler. Det er f.eks. en målsætning for arbejdet i Europarådets Kongres for lokale og regionale myndigheder, hvor Danske Regioner er politisk repræsenteret. Dette initiativ forventes præsenteret i tredje kvartal af 2025.
19	EU Strategy to support, protect and empower the civil society	Strategien forventes at være med til at opbygge demokratisk modstandsdygtighed, hvor civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere spiller en afgørende rolle i at muliggøre demokratisk deltagelse, og hjælpe folk med at få adgang til og udøve deres grundlæggende rettigheder, samt bringe deres stemmer og bekymringer til offentlige debatter. Denne strategi forventes præsenteret i tredje kvartal af 2025.
20	Køreplan for kvinders rettigheder	Køreplanen har til formål at bygge videre på de fremskridt, der er opnået under ligestillingsstrategien 2020-2025, samt adressere strukturelle diskriminerende normer i samfundet. Kommissionen ønsker bl.a. at opnå frihed fra kønsbaseret vold, de bedste sundhedsstandarder, lige løn, balance mellem arbejdsliv og privatliv samt omsorg, lige beskæftigelsesmuligheder og passende arbejdsvilkår, kvalitets- og inkluderende uddannelse, politisk deltagelse.
21	Midtvejsevaluering af Horizon Europe – rammeprogram for forskning og innovation	Horizon Europe er EU's finansieringsprogram for forskning og innovation, der løber fra 2021 til 2027. Midtvejsevalueringen vil vurdere de første resultater af Horizon Europas forsknings- og innovationsaktiviteter. Det forventes at midtvejsevalueringen offentliggøres i april 2025.

22	Midtvejsevaluering af den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden og Fonden for Retfærdig 2021-2027	Samhørighedspolitikken er en af EU's vigtigste investeringspolitikker. Den er rettet mod alle regioner og byer i EU med henblik på at støtte jobskabelse, styrke virksomhedernes konkurrenceevne, fremme økonomisk vækst, tilskynde til bæredygtig udvikling, mindske sociale og territoriale uligheder og forbedre borgernes livskvalitet. Resultaterne af evalueringen forventes offentliggjort i fjerde kvartal af 2025.
23	Midtvejsevalueringen af EU's Socialfond Plus 2021-2027	Midtvejsevalueringen af EU's Socialfond Plus har til formål at vurdere, om fonden fungerer som tilsigtet. Evalueringen forventes desuden at fokusere på programmering og processer designet til at støtte implementeringen. Ifølge Kommissionens arbejdsprogram vil evalueringen blive offentliggjort i løbet af andet kvartal af 2025.
24	Jordbundsovervågning og jordbundsmodstandsdygtighed (videreført fra 2023)	Direktivet indeholder konkrete mål for overvågning og bedømmelse af sund jord, bæredygtig jordforvaltning og jordforurening. Omkring 60% af europæisk jordbund er i dag, hvad man definerer som usund og jordforringelse og -forurening er en af de helt store drivkræfter for klima- og biodiversitetskrisen. På nuværende tidspunkt er der ikke lovgivning, der beslutter jordbunden i EU. Danske Regioner har foreløbig bidraget med ændringsforslag til behandlingen i Det Europæiske Regionsudvalg og har via Miljøstyrelsen og EU-repræsentationen sendt kommentarer til behandlingen i Ministerrådet. Det er endnu uvist, hvornår direktivet skal til anden behandling.
25	Direktivet om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (videreført fra 2022)	EU's vandlovgivning har et overordnet mål om at beskytte menneskers sundhed og miljøet mod de kombinerede virkninger af giftige og forurenende stoffer. Initiativets hovedmål er at etablere nye standarder for visse problematiske kemikalier for at bekæmpe vandforurening. Forhandlingerne mellem Europa-Parlamentet, Ministerrådet og Kommissionen startede d. 28. januar 2025.
C-sager		

26	AI Continent Action Plan	Med AI Continent Action Plan vil Kommissionen arbejde for at få mest muligt ud af de muligheder, kunstig intelligens giver. Kommissionen forventer at præsentere en ny strategi i første kvartal af 2025.
27	Sustainable Transport Investment Plan	Sustainable Transport Investment Plan er en strategisk ramme for støtte til produktion og distribution af bæredygtige transportbrændstoffer. Dette initiativ forventes præsenteret i tredje kvartal af 2025.
28	Evaluerings af Den Europæiske Socialfond og Det Europæiske Ungdomsinitiativ 2014-2020 (videreført fra 2024)	Mellem 2014 og 2020 var Den Europæiske Socialfond (ESF) EU's vigtigste værktøj til at gennemføre politikker inden for arbejdsmarkedet, uddannelse og social inklusion. Fonden hjalp også med at styrke kapaciteten hos offentlige myndigheder og tjenester. Resultaterne af evalueringen forventes at blive offentliggjort i løbet af tredje kvartal i 2025.
29	Direktiv om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet at blive eksponeret for kræftfremkaldende stoffer, mutagener eller reproduktionstoksiske stoffer (videreført fra 2023)	Direktivet fastsætter minimumskrav til beskyttelse af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed, hvilket er vigtigt for at sikre et sundt arbejdsmiljø i sundhedssektoren og andre offentlige arbejdspladser. Det kræver, at arbejdsgivere træffer nødvendige foranstaltninger for at beskytte arbejdstagerne, hvilket kan føre til forbedringer i arbejdsmiljøet. Forslaget ændrer ikke indholdet men er en sammenskrivning af eksisterende lovgivning for at kunne fastsætte, hvilke regler der gælder.
30	Direktiv om forbedring og håndhævelse af praktikanter arbejdsvilkår og om bekæmpelse af almindelige ansættelsesforhold, der er camoufleret som praktikophold, "Praktikdirektivet" (videreført fra 2024)	Kommissionen ønsker at forbedre praktikanter arbejdsvilkår og bekæmpe ansættelsesforhold forklædt som praktikophold. Direktivet omfatter praktikanter som lønmodtagere og sikrer ikke-forskelsbehandling med hensyn til arbejdsvilkår og løn. Den danske regering støtter formålet om at sikre ordentlige rammer for praktik og kvalitet i praktikforløb i hele EU. De mener at praktikanter skal have et reelt udbytte af deres praktik, ikke erstatte ordinær arbejdskraft, og at der skal ikke konkurreres på løn og dårlige arbejdsvilkår i EU.